

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Administracji
i Spraw
Wewnętrznych**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
OBYWATELSKICH, CUDZOZIEMCÓW
I MIGRACJI
(NR 5)
z dnia 12 lipca 2024 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych

– podkomisji stałej do spraw obywatelskich, cudzoziemców i migracji (nr 5)

12 lipca 2024 r.

Podkomisja stała do spraw obywatelskich, cudzoziemców i migracji, obradująca pod przewodnictwem posła **Jarosława Zielińskiego (PiS)**, przewodniczącego podkomisji, rozpatrzyła:

– propozycje tematów do planu pracy podkomisji na drugie półrocze 2024 r.;

– informację ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz ministra obrony narodowej na temat koncepcji i harmonogramu wzmocnienia bezpieczeństwa granicy polsko-białoruskiej i realizacji zapowiadanego programu „Tarcza Wschód”.

W posiedzeniu udział wzięli: **Jacek Sankowski** dyrektor Departamentu Infrastruktury Ministerstwa Obrony Narodowej, **Agata Furgała** dyrektor Departamentu Porządku Publicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Kamil Kisiel** zastępca dyrektora Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA, **gen. dyw. Dariusz Pluta** zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego wraz ze współpracownikami, **gen. bryg. Wioleta Gorzkowska** zastępca komendanta głównego Straży Granicznej wraz ze współpracownikiem.

W posiedzeniu udział wzięł pracownik Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw obywatelskich, cudzoziemców i migracji sejmowej Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych.

Chciałbym przywitać państwa posłów członków podkomisji i naszych gości. W pierwszej kolejności witam upoważnionego do prezentowania stanowiska ministra obrony narodowej pana gen. dyw. Dariusza Plutę, zastępcę szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Czy mogę odmienić nazwisko – Plutę czy Pluta?

Zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. dyw. Dariusz Pluta:
Pluta.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Wraz z panem generałem witam pana gen. bryg. Jacka Sankowskiego, dyrektora Departamentu Infrastruktury Ministerstwa Obrony Narodowej. Witam pana płka Marcina Zawodniaka, pełniącego obowiązki szefa Zarządu Planowania Użycia Sił Zbrojnych i Szkolenia – P3/P7 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Witam przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji upoważnionych do prezentowania stanowiska ministra spraw wewnętrznych i administracji. Witam panią Agatę Furgalę, dyrektora Departamentu Porządku Publicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Witam pana Kamila Kisiela, zastępcę dyrektora Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Witam panią gen. bryg. Straży Granicznej Wioletę Gorzkowską, zastępcę komendanta głównego Straży Granicznej. Witam pana płk. Straży Granicznej Przemysława Cybula, dyrektora Biura Analityczno-Sytuacyjnego w Komendzie Głównej Straży Granicznej.

Szanowni państwo, na dzisiaj przewidzieliśmy dwa punkty posiedzenia podkomisji. Jeżeli państwo pozwolili, a nasi goście by się nie obrazili i to przyjęli, to zamienilibyśmy kolejność z uwagi na to, że pani przewodnicząca, pani poseł Piekarska musi wyjść w trakcie, a zgłosiła jeden z ważnych tematów do planu pracy. Najpierw przyjęlibyśmy plan pracy. Zresztą warto, żebyście państwo posłuchali, bo to będzie dotyczyło również was potem w realizacji. Potem przeszlibyśmy do tego głównego tematu. Czy nie byłoby sprzeciwu wobec takiego ukształtowania porządku obrad? Nie słyszę sprzeciwu, więc przyjmujemy taki porządek.

Szanowni państwo, prosiliśmy, żeby propozycje były zgłoszone do sekretariatu Komisji. Otrzymałem zgłoszenie pani poseł. Ja też przygotowałem kilka tematów. Jeżeli są jakieś inne tematy, które proponują posłowie członkowie podkomisji, to bardzo proszę teraz o ich zgłoszenie.

Chciałbym powiedzieć, że mamy kworum członków podkomisji.

Propozycja jest taka, odczytam ją, bo ona na razie jest niestety w takim stanie rękopiśmiennie-dyskusyjnym. W związku z tym odczytam te tematy i przyjmijmy, że one są w wersji roboczej. Takie tematy chcielibyśmy zrealizować w drugim półroczu tego roku. Po pierwsze, jeszcze w lipcu na tym posiedzeniu, które mamy przed sobą, chcielibyśmy zrealizować taki temat: informacja ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat działań podejmowanych przez administrację rządową i samorządy w ramach krajowego i wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego wobec możliwości masowego napływu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – to jest temat jeszcze na lipiec. Drugi temat zgłoszony przez panią przewodniczącą Piekarską na wrzesień to byłaby informacja na temat polityki migracyjnej i jej wpływu na rynek pracy w kontekście zatrudniania cudzoziemców.

Kolejny temat na październik to analiza i ocena potencjału wyposażenia i sytuacji kadrowej Straży Granicznej wobec zwiększonych zadań tej formacji w ochronie granicy wschodniej oraz bezpieczeństwa państwa i obywateli w związku ze wzrostem liczby cudzoziemców przebywających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej – informacja ministra spraw wewnętrznych i administracji i oczywiście komendanta głównego Straży Granicznej.

Kolejny temat także na październik jest związany właśnie z tym poprzednim i brzmi on: wykonywanie ustawowych zadań Straży Granicznej na terytorium całej Rzeczypospolitej Polskiej w kontekście dyslokacji sił i środków tej formacji do ochrony polskiej granicy państwowej z Białorusią. Tu jeszcze prosilibyśmy o informację ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz komendanta głównego Straży Granicznej. Na ogół skupiamy się na granicy wschodniej, a przecież nie możemy stracić z pola widzenia reszty kraju, jeżeli chodzi o działania Straży Granicznej.

Kolejne dwa tematy na listopad to, po pierwsze, funkcjonowanie rejestrów państwowych obejmujących cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w kontekście bezpieczeństwa państwa i obywateli. Prosilibyśmy o informację ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz ministra cyfryzacji – bardzo ważny temat w kontekście narastającej presji migracyjnej.

Kolejny, drugi temat na listopad to analiza doświadczeń wynikających ze współpracy Straży Granicznej z innymi służbami podległymi i nadzorowanymi przez ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz z Wojskiem Polskim w kontekście ochrony granicy wschodniej. Prosilibyśmy tu o informację ministra spraw wewnętrznych i administracji i ministra obrony narodowej.

Natomiast na grudzień zaplanowalibyśmy następujący jeden temat: ekonomiczne i społeczne – myślę, że sytuacja dojrzewa do tego, żeby się temu przyjrzeć – skutki czasowego i długoterminowego pobytu w Polsce dużej liczby obywateli Ukrainy, w tym zwłaszcza uchodźców wojennych. Prosilibyśmy o informację zarówno ministra spraw wewnętrznych i administracji, jak i innych ministrów: rodziny i polityki społecznej, edu-

kacji narodowej i finansów. Takie są propozycje przygotowane przeze mnie i przez panią przewodniczącą Piekarską.

Czy byłyby jakieś uwagi do tego planu pracy? Jeżeli nie, to odczytuję to tak, że możemy przyjąć ten plan pracy. Oczywiście zawsze może on być korygowany w zależności od rozwoju sytuacji, pojawiających się potrzeb.

Posel Katarzyna Maria Piekarska (KO):

Oby nie musiał być korygowany.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Oby nie musiał być, obyśmy mogli spokojnie nad tym pracować, ale wiadomo, że trzeba poczynić takie zastrzeżenie, dlatego że może zmienić się sytuacja i dlatego że mogą być w trakcie zgłoszone inne propozycje przez posłów członków podkomisji. Jesteśmy na to otwarci.

Przystąpmy do realizacji punktu pierwszego – informacja ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz ministra obrony narodowej na temat koncepcji i harmonogramu wzmocnienia bezpieczeństwa granicy polsko-białoruskiej i realizacji zapowiadanego programu „Tarcza Wschód”.

Jestem także członkiem Komisji Obrony Narodowej, więc wiem, że o tym rozmawialiśmy, uczestniczyłem w tym na posiedzeniu Komisji Obrony Narodowej, ale tu jest inna formuła, inny skład osób i nieco inne rozłożenie akcentów. Mam nadzieję, że będziemy rozmawiali bardziej merytorycznie, a mniej politycznie niż na tamtej Komisji.

Bardzo proszę, oddaję państwu głos. Kto pierwszy – przedstawiciel ministra obrony narodowej czy administracji i spraw wewnętrznych? Jest to państwa decyzja. MSWiA ma pierwszeństwo, bo rzeczywiście trochę z uwagi na profil podkomisji zajmuje to może więcej naszego pola uwagi niż sprawy obronne, chociaż niewątpliwie są one nie mniej ważne, ale podkomisja jest podkomisją Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych. Proszę bardzo, pani dyrektor, pani komendant, panowie.

Dyrektor Departamentu Porządku Publicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Agata Furgała:

Szanowny panie przewodniczący, pani przewodnicząca, szanowni państwo posłowie i szanowni panowie, mam przyjemność rozpocząć, jeśli państwo pozwolą, krótko scharakteryzując zadania czy działania podjęte przez resort spraw wewnętrznych i administracji. Potem przekażę głos pani generał, która już w szczegółach będzie mówiła o samych wzmocnieniach.

Posel Katarzyna Maria Piekarska (KO):

„Pani generał” – jak to fajnie brzmi.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Na szczęście nie mamy formy żeńskiej.

Dyrektor departamentu MSWiA Agata Furgała:

Sytuacja na granicy polsko-białoruskiej – oczywiście nieustannie utrzymuje się tam zagrożenie migracyjne. Zjawisko to dotyczy cudzoziemców z państw wysokiego ryzyka migracyjnego, którzy najczęściej w zorganizowanych grupach, często kilkudziesięcioosobowych, usiłują przekraczać granicę z terytorium Białorusi do Polski. Chyba wszyscy mamy świadomość, że presja ta została sztucznie wykreowana przez władze Białorusi jako element działań hybrydowych, które mają nie tylko zdestabilizować bezpieczeństwo Polski, ale także innych państw Unii Europejskiej.

Przytoczę kilka danych. W okresie od 1 stycznia do 7 lipca 2024 r. odnotowano ponad 20,5 tys. prób nielegalnego przekroczenia granicy. Jeśli porównamy te dane z analogicznymi danymi w tym samym czasie w roku 2023, gdzie było 14,6 tys. takich prób, to widzimy jasno, że jest to wzrost o 40%. Celem instrumentalizacji migracji jest oczywiście, jak powiedziałam, wywieranie wpływu, presji na państwa europejskie, testowanie systemu ochrony granic zewnętrznych Unii Europejskiej i NATO, ale także podsycanie takich nastrojów antyimigranckich, czy antyuchodźczych, a tym samym wywołanie spo-

rów, także politycznych, w kwestii polityki migracyjnej wewnątrz państw członkowskich – wszyscy jesteście tego świadomi.

Biorąc pod uwagę ostatnie miesiące, ta sytuacja na granicy polsko-białoruskiej nie tylko nadal pozostaje napięta, ale także zdecydowanie nasiliły się działania ze strony reżimu i charakteryzują się coraz większą brutalizacją. W okresie od 27 maja do 7 lipca tego roku cudzoziemcy poważnie ranili trzech funkcjonariuszy Wojska Polskiego i trzech funkcjonariuszy Straży Granicznej, w tym w jednym przypadku, jak państwo wszyscy doskonale wiecie – śmiertelnie. Dodatkowo w mediach społecznościowych pojawiły się materiały, w których służby białoruskie miały instruować migrantów, jak atakować polskich funkcjonariuszy czy polskich żołnierzy. Niewykluczone, że doprowadzi to do wzrostu agresywnych zachowań migrantów wobec polskich służb.

Co jest istotne, co chciałam podkreślić, minister spraw wewnętrznych i administracji wczoraj otrzymał list z Komisji Europejskiej. Ta sytuacja, z jaką mierzy się Polska i inne kraje graniczące z Rosją i Białorusią, jest poważnie traktowana także przez Komisję Europejską, która widzi to jako zagrożenie dla wspólnego bezpieczeństwa i widzi, że jest to problem, który wymaga rozwiązań na poziomie Unii Europejskiej. Państwa członkowskie, które znajdują się pod sztucznie wykreowaną presją, być może będą zwolnione z części przepisów prawa azylowego i będą mogły skorzystać z dodatkowych środków finansowych, które jeszcze w tym roku mają być ukierunkowane na wzmocnienie granic państw graniczących z Rosją i Białorusią.

Krótko, jeżeli chodzi o działania ministra spraw wewnętrznych i administracji w reakcji na tę powyższą opisaną przeze mnie po krótkce sytuację. Resort spraw wewnętrznych podjął szereg zadań, które mają na celu zabezpieczenie czy zwiększenie bezpieczeństwa państwa i na granicy z Białorusią. Do najważniejszych należy oczywiście zaliczyć utworzenie tzw. strefy buforowej, czyli strefy objętej czasowym zakazem przebywania, która już przynosi dość wymierne rezultaty, o czym powiem za chwilę. Po drugie, wypracowano rozwiązania w zakresie usprawnienia współpracy służb resortu spraw wewnętrznych, służb mundurowych nadzorowanych przez ministra spraw wewnętrznych i sił zbrojnych na granicy. Istotnie zwiększono siły i środki, które skierowano do ochrony granicy. Od stycznia br. rozpoczęto prace modernizacyjne zabezpieczenia granicy. Podpisano już cztery umowy w zakresie modernizacji bariery granicznej. Zaplanowano szereg inwestycji, o których szczegółowe informacje opowie państwu zaraz pani generał.

Jeśli chodzi o ustanowienie strefy buforowej od 13 czerwca na czasowy zakaz przebywania, który został ustanowiony na 90 dni na mocy stosownego rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji, to obejmuje odcinek na 44 km. Jest to obszar 200 m od linii granicy państwowej. Strefa jest szersza jedynie na odcinku 16 km, który położony jest na terenie rezerwatu przyrody i wynosi ok. 2 km. Drodzy państwo, te rozwiązania poprzez ograniczenie obecności osób postronnych były, po pierwsze, ukierunkowane na zwiększenie bezpieczeństwa właśnie tych osób postronnych, ale także zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, żołnierzy Sił Zbrojnych RP. Równie istotnym celem jest ograniczenie aktywności działań grup przemytniczych, które ułatwiają proceder nielegalnej migracji. Chciałabym zauważyć, że w czerwcu br., nie zapesząc, po raz pierwszy w tym roku nastąpił spadek presji w odniesieniu do maja o blisko 50%, porównując miesiąc do miesiąca.

W zakresie usprawnienia koordynacji służb mundurowych i współpracy z siłami zbrojnymi minister spraw wewnętrznych i administracji wspólnie z ministrem obrony narodowej i oczywiście z czynnym udziałem Straży Granicznej, Policji oraz sił zbrojnych podjął bardzo intensywne działania zmierzające do podniesienia poziomu koordynacji działań zarówno na szczeblu centralnym, jak i przede wszystkim na szczeblu lokalnym. Zmieniono taktykę ochrony granicy tak, aby ta skuteczność tej współpracy i tych działań była jak najbardziej efektywna. W zakresie zwiększenia odpowiednich sił i środków mogę poinformować, że liczba funkcjonariuszy Straży Granicznej delegowanych od początku 2024 r. w ramach wsparcia ochrony granicy do Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej wynosi 2231 funkcjonariuszy. Liczba żołnierzy wspierających Podlaski Oddział Straży Granicznej pozostaje na poziomie ok. 3,4 tys. Natomiast, jeśli chodzi o funkcjonariuszy Policji, to sukcesywnie zwiększamy tę liczbę. Obecnie do działań na granicy skierowa-

nych jest łącznie 618 policjantów. Tak jak wspomniałam wcześniej – ta taktyka także jest zastosowana w kierunku działań bardziej policyjnych związanych z odpieraniem ewentualnych prób przekraczania granic przez duże, zorganizowane grupy cudzoziemców. Oczywiście towarzyszy temu także bieżące opracowywanie wspólnych planów scenariuszy działań, ale także szkoleń zwłaszcza w zakresie użycia środków przymusu bezpośredniego. Te elementy są również prowadzone.

Chyba tyle, jeżeli chodzi o te najważniejsze działania. Jeżeli szanowni państwo będą mieli, jakieś pytania, to pozostajemy do państwa dyspozycji. Jeżeli mogę, to oddam głos pani generał w zakresie modernizacji ochrony bariery granicznej.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo, pani dyrektor.

Proszę, pani generał.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, zanim przejdę do omówienia technicznych aspektów zabezpieczenia granicy polsko-białoruskiej pozwolę państwu, że króciutko przedstawię powody przeprowadzenia tej modernizacji. Otóż Straż Graniczna praktycznie po 2 latach eksploatacji istniejącego zabezpieczenia granicy polsko-białoruskiej zdiagnozowała pewne obszary, których wyeliminowanie lub zminimalizowanie w naszej ocenie spowoduje, że ta bariera będzie funkcjonować jeszcze sprawniej.

Zdiagnozowaliśmy takie trzy podstawowe obszary ograniczeń. Pierwsze, podstawowe związane jest z możliwością sforsowania ogrodzenia poprzez rozgięcia przy użyciu narzędzi w stosunkowo krótkim czasie. W stanie obecnym w celu umożliwienia przedostania się przez barierę fizyczną wystarczy jedno pojedyncze przecięcie jednego pionowego elementu bariery fizycznej lub jego rozgięcie. W ramach wszystkich zdiagnozowanych uszkodzeń bariery fizycznej w tym roku ponad 80% dotyczy właśnie uszkodzeń poprzez rozgięcie stalowych przęsł. Drugie ograniczenie istotne z punktu widzenia funkcjonowania tej bariery, to jest brak możliwości obserwacji białoruskiej strony bariery fizycznej, co z kolei powoduje, że operatorzy w centrum nadzoru, którzy obserwują, monitorują linię granicy nie mogą zweryfikować alertów wywoływanych po stronie białoruskiej. Muszą tego dokonać patrole piesze bądź mobilne. Trzeci obszar to znaczna liczba alertów wywoływanych przez siły własne – przez patrole piesze czy zmotoryzowane patrole Straży Granicznej, Policji, czy wojska polskiego. Dlatego też rozwiązania modernizacyjne zaproponowane przez Straż Graniczną dotyczą zarówno bariery fizycznej, jak i bariery elektronicznej. W tym zakresie podpisane zostały dwie odrębne umowy. Realizacja tych zadań została zlecona odrębnym podmiotom.

Jeżeli chodzi o wzmocnienie bariery fizycznej, to będzie ona polegała na zamontowaniu dwóch poprzecznych wzmocnień, dwóch poprzecznych belek na istniejącej barierze fizycznej. Ustabilizują one ze sobą wszystkie elementy pionowe i będzie to miało korzystny wpływ na przeciwdziałanie rozgięciom. Dodatkowo na wysokości górnej belki zostanie zamontowana koncertina, która uniemożliwi zsuwanie się po pionowych elementach bariery. Tak jak już wspomniałam, umowa na realizację tego zakresu prac została już podpisana na wartość 117 mln. Termin zakończenia umowy realizacji tych robót został ustalony na listopad bieżącego roku.

Jeżeli chodzi o rozwiązania w zakresie bariery elektronicznej, to uwzględnia ona kilka aspektów. Pierwszy z nich dotyczy wybudowania dodatkowej linii kamer do prowadzenia wspomnianych przeze mnie wcześniej obserwacji białoruskiej strony bariery. Ta dodatkowa linia będzie składać się z kamer termowizyjnych z detekcją ruchu. Zostaną one zainstalowane na dodatkowych słupach umiejscowionych tuż przy barierze fizycznej. Te kamery będą wykrywać poruszające się obiekty po drugiej stronie bariery fizycznej i przysyłać sygnał alarmowy do centrum nadzoru w czasie rzeczywistym.

Jeżeli chodzi o barierę fizyczną, to zostanie ona również rozbudowana o lampy typu LED, które zostaną zainstalowane na istniejących słupach kamerowych. Dlaczego? W tej chwili warunki nocne, szczególnie w terenie zalesionym, ukształtowanie terenu sprawia, że dość ograniczona jest ta możliwość zlokalizowania naszych sił czy miejsc przekracza-

nia granicy precyzyjnie wskazanych przez operatorów z centrum nadzoru. Niewątpliwie to zainstalowanie oświetlenia wpłynie na poprawę skuteczności prowadzonych działań, ale również wpłynie na wzrost bezpieczeństwa funkcjonariuszy i żołnierzy pełniących tam służbę.

Kolejny element wzmocnienia bariery fizycznej, to zainstalowanie dodatkowych kamer do zabezpieczenia przepustów wodnych. W tej chwili przepusty wodne są często wykorzystywane przez migrantów do przekroczenia granicy wbrew przepisom. Spowodowane jest to specyfiką budowy tych przepustów – głównie ze względu na ich położenie, które znajduje się poniżej linii kamer nadzoru, które w tej chwili już tam istnieją. W związku z powyższym rozbudowa będzie polegać na montażu ponad 90 kamer, aby ta możliwość obserwacji była pełna. To jest trzecie rozwiązanie, jeżeli chodzi o barierę elektroniczną.

Ostatni element modernizacyjny na ten moment, to wykorzystanie systemu pozycjonowania patroli Straży Granicznej do eliminowania alarmów generowanych przez siły własne. To rozwiązanie wyeliminuje to ograniczenie, o którym mówiłam, związane z ogromną liczbą alertów wywoływanych przez nasze siły. Krótko mówiąc, rozwiązanie będzie polegać na modernizacji istniejącego oprogramowania bariery elektronicznej, gdzie zostaną zaimplementowane algorytmy, zapewniające weryfikację wywoływanych przez nas alarmów, które będą po prostu ignorowane przez system i nieprzekazywane do weryfikacji przez operatorów w centrum nadzoru.

Te wymienione przeze mnie rozwiązania techniczne zostały przez nas określone jako priorytetowe i, tak jak już wspomniałam, na te rozwiązania zostały podpisane umowy. Zakładamy, że ich wdrożenie zakończy się jeszcze w tym roku.

Natomiast koncepcja modernizacji bariery obejmuje również drugi etap. Ten drugi etap obejmuje zadania, które będą sukcesywnie realizowane w celu dalszego wzrostu poziomu skuteczności istniejących tam zabezpieczeń. Co ten drugi etap zakłada do wdrożenia? Otóż w ramach drugiego etapu planujemy wybudowanie dodatkowych pięciu wież obserwacyjnych w okolicach rzeki Świsłocz. Ten teren przejawia bardzo niski poziom zurbanizowania. Jest tam bardzo mała liczba dróg dojazdowych. W związku z powyższym mamy ograniczoną możliwość prowadzenia skutecznych działań.

Co to są wieże obserwacyjne? To są 70-metrowe konstrukcje, na których szczycie zainstalowane są urządzenia optoelektroniczne, które pozwalają wykryć obiekt z odległości nawet kilkunastu kilometrów. Te wieże będą zintegrowane z barierą elektroniczną, co da pełny obraz zobrazowania zarówno dla operatorów w centrum nadzoru, jak i dla funkcjonariuszy pełniących służbę na placówkach. Będzie to zobrazowanie nie tylko linii granicy, ale również tego terenu przygranicznego, tak jak powiedziałam, kilkunastokilometrowego, bo taki będzie zasięg tych wież.

Dodatkowo uzupełnieniem tych przedstawionych przeze mnie przedsięwzięć modernizacyjnych będzie zakup bezzałogowych statków powietrznych, płatowców pionowego startu, które umożliwią prowadzenie obserwacji znacznych obszarów zarówno po stronie polskiej, jak i po białoruskiej. Obsługa tych bezzałogowych statków powietrznych będzie prowadzona przez funkcjonariuszy, prowadzących działania w strefie nadgranicznej z Białorusią.

Jeżeli chodzi o harmonogram drugiego etapu, to mamy nadzieję, że jeszcze w tym roku uda nam się wykonać, a przede wszystkim przeprowadzić procedurę wyłonienia wykonawców na realizację tych elementów. W tym roku mamy nadzieję wykonać dokumentację techniczną, natomiast budowa wież zakładana jest na przyszły rok. Z uwagi na trudne warunki atmosferyczne, ciągły ruch pojazdów droga techniczna, która istnieje przy barierze, droga techniczna wybudowana przez wykonawców bariery fizycznej, właściwie, to była ona wykonana po to, żeby móc wybudować tę barierę fizyczną, jest w dość opłakanym stanie. Uniemożliwia to szybką reakcję na próby przekroczenia granicy. W związku z powyższym ten drugi etap zakłada również utwardzenie istniejącej drogi technicznej. To utwardzenie w znaczący sposób przyspieszy i skróci nam czas na reakcję, pozwoli na szybsze dojechanie do miejsc zdarzenia. Jeżeli chodzi o drogę techniczną, to również w tym roku zaczynamy opracowanie projektu, natomiast budowę planujemy rozpocząć w przyszłym roku.

Szanowni państwo, muszę podkreślić, że te wszystkie przedstawione przeze mnie rozwiązania techniczne wzmocnienia bariery na granicy polsko-białoruskiej zostały poddane zewnętrznej, niezależnej ekspertyzie. Ta ekspertyza została wykonana przez Politechnikę Śląską. Co istotne, ta ekspertyza potwierdziła zasadność i słuszność wszystkich przedstawionych przeze mnie rozwiązań technicznych.

Pani dyrektor Furgała wspomniała, że do tej pory podpisaliśmy cztery umowy na modernizację zabezpieczenia granicy polsko-białoruskiej. Przedstawiłam dwie z nich, natomiast dwie pozostałe dotyczą budowy zabezpieczenia elektronicznego na rzekach granicznych Świsłocz i Istoczanka oraz na rzece Bug, ale tylko na odcinku granicy z Białorusią. Jeżeli chodzi o Świsłocz i Istoczkę, to rozwiązania techniczne w zakresie budowy bariery elektronicznej odpowiadają rozwiązaniom zastosowanym na granicy lądowej. Prace są tam mocno zaawansowane. Już praktycznie postawione są słupy, budowane jest okablowanie. Zgodnie z podpisaną umową realizacja tego wzmocnienia powinna zakończyć się do końca tego roku.

Jeżeli chodzi o granicę na Bugu, to tam te rozwiązania uległy modyfikacji. Oparliśmy te rozwiązania o nasze dotychczasowe doświadczenie, ale również o rezultaty projektu naukowo-badawczego pt. „Perymetria na obszarach podmokłych, przybrzeżnych i rzekach”, która to ekspertyza wykazała, że największe prawdopodobieństwo wykrywania obiektów na takich terenach zapewniają kamery termowizyjne. W związku z powyższym do ochrony granicy na rzece Bug zastosowaliśmy dwie linie kamer termowizyjnych i światła dzień/noc. Co mogę jeszcze powiedzieć, jeżeli chodzi o termin realizacji budowy na rzece Bug, to zakładamy, że ta budowa powinna zakończyć się w kwietniu przyszłego roku.

Tyle z mojej strony. Jeżeli są jakieś pytania, to wspólnie z panem pułkownikiem jesteśmy do państwa dyspozycji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo, pani generał, za jak zwykle rzeczowe przedstawienie informacji.

Wprawdzie będę miał później jeszcze parę pytań, ale najpierw chcę ustalić, czy możemy zrobić tak, że teraz porozmawialibyśmy właśnie o tej części, która dotyczy MSWiA, a potem przeszli do MON. Na Komisji Obrony Narodowej rozmawialiśmy i o jednym, i o drugim jednocześnie. To są oczywiście sprawy powiązane ze sobą, ale może dla oddzielenia funkcji można o tym oddzielnie rozmawiać, mając w świadomości, że to są sprawy połączone, ale jednak wiedzieć, że te kwestie, które dotyczą spraw obronnych realizowanych przez MON, są jednak trochę inne niż te, które są realizowane przez MSWiA.

Proszę bardzo, czy są pytania do pani dyrektor i do pani generał? Pani przewodnicząca, bardzo proszę.

Posel Katarzyna Maria Piekarska (KO):

Szanowny panie przewodniczący, pani generał, chciałabym zadać takie pytanie dotyczące kontaktu, bo ta strefa buforowa jest jakimś utrudnieniem dla mieszkańców. Chciałam zapytać, jak reagują na to mieszkańcy i czy prowadzą państwo rozmowy z mieszkańcami. Rozumiem, że część funkcjonariuszy Straży Granicznej mieszka w tych ośrodkach turystycznych, agroturystycznych i jest to pewna rekompensata dla mieszkańców. Czy pani generał byłaby w stanie odpowiedzieć na to pytanie? Wiem, że ono trochę odbiega od zasadniczego tematu, ale na tych spotkaniach, które mam ludzie często pytają o to, jak reagują tam mieszkańcy.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Szanowni państwo, muszę powiedzieć, że spotykamy się z pozytywnym odzewem mieszkańców. Tak jak zauważyła pani poseł, faktycznie korzystamy z ośrodków czy też miejsc agroturystycznych i tam kwaterujemy naszych funkcjonariuszy delegowanych do wsparcia funkcjonariuszy Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej. W ten sposób też chcemy zrekompensować ten brak możliwości udostępniania tych miejsc dla turystów. Ta współpraca z mieszkańcami jest przez nas bardzo dobrze oceniana w obie strony. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję.

Czy są pytania ze strony państwa posłów? Bardzo proszę.

Posel Arkadiusz Sikora (Lewica):

Dzień dobry. Mam dwa krótkie pytania. Po pierwsze, proszę mi powiedzieć... Bo ta długość granicy polsko-białoruskiej wynosi ponad 400 km. Oczywiście ta nasza bariera, która została wybudowana, jest znacznie krótsza, bo ona chyba nie jest na całej długości, prawda? Co z pozostałą częścią granicy Polski i Białorusi? Czy państwo zaobserwowaliście tam jakieś niebezpieczne ruchy, które mogłyby powodować, że będziemy mieli tam za chwilę problem?

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Proszę bardzo, pani generał.

Posel Arkadiusz Sikora (Lewica):

To jest jedno pytanie i od razu zadam drugie.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Proszę bardzo, oczywiście.

Posel Arkadiusz Sikora (Lewica):

Docierają do nas, a przynajmniej do mnie takie informacje, że w ostatnim czasie odnotowano jakieś wzmożone ruchy po stronie białoruskiej. Nie wskazuje na to, żeby to były takie mało zorganizowane działania mniejszej liczby osób, ale formowanie się większych grup osób, nawet kilkutysięcznych. Czy to jest prawda? Taką informację otrzymałem od naprawdę najwyższych osób pracujących, działających w ministerstwie, więc chciałem to potwierdzić. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Proszę bardzo, pani generał.

Dziękuję, panie pośle.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Może zacznę od drugiego pytania, bo jest krótsze. To są niepotwierdzone informacje. Tak jak powiedziała pani dyrektor, na granicy polsko-białoruskiej jest dużo spokojniej, mamy mniej przekroczeń. Również rozpoznanie z powietrza nie wskazuje, że znajdują się tam skupiska migrantów. Na ten moment nie zauważyliśmy żadnych śladów i jakichś asumptów w tym zakresie.

Jeżeli chodzi o zabezpieczenie całej długości granicy polsko-białoruskiej, to jeżeli chodzi o barierę fizyczną, czyli ogrodzenie, to ono zostało wybudowane na całej długości granicy lądowej na 186 km. Jeżeli chodzi o budowę zabezpieczenia elektronicznego, to funkcjonuje ono już na odcinku bodajże 206 km też na granicy lądowej. To, co wspomniałam – zostały podpisane umowy na odcinki rzeczne. Odcinek rzeki Świsłocz i Istoczanka wynoszący, o ile dobrze pamiętam, 47 km oraz na 172 km odcinek granicy na Bugu. Te rozwiązania elektroniczne zabezpieczą nam już całą granicę polsko-białoruską. Dziękuję.

Posel Arkadiusz Sikora (Lewica):

Jeśli mogę dopytać...

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Bardzo proszę.

Posel Arkadiusz Sikora (Lewica):

Jeśli chodzi o monitoring z góry po stronie białoruskiej. Jak daleko sięga w głąb Białorusi? Czy jesteście w stanie...

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Panie pośle, trudno mi powiedzieć. Nasze statki powietrzne są wyposażone w doskonały system obserwacji lotniczej, natomiast pamiętajmy o tym, że tam są tereny zalesione, więc nie do końca wszystko widać, ale, tak jak powiedziałam, nie zauważyliśmy ognisk,

unoszącego się dymu, które wskazywałyby, że gdzieś tam mogą znajdować się skupiska migrantów. Nie jestem w stanie w tej chwili panu precyzyjnie odpowiedzieć, jaki zasięg obserwacji mają nasze systemy. Dziękujemy.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję.

Chciałbym też zapytać panią generał o kilka spraw, ale najpierw podziękuję za to sformułowanie, użyła pani takich słów, że w tym wzmocnieniu bariery na granicy polsko-białoruskiej chodzi o to, żeby ona funkcjonowała jeszcze bardziej sprawnie, to sobie zapisałem. To są ważne słowa, bo niektórzy mówią w sposób zupełnie nieodpowiedzialny. Wynika to pewnie z jakiegoś zaciętrzewienia politycznego, że ta bariera, która została zbudowana, ma same wady, że ona w zasadzie nic nie dała. Trzeba to prostować, bo dzisiaj trudno byłoby sobie wyobrazić... Trzeba byłoby zapytać te osoby, które mówią, że ona nic nie dała, co by było, gdyby ona nie istniała. Ona oczywiście przyniosła określone, bardzo pozytywne skutki, ale wiadomo, że nie ma takiej bariery, której nie da się przekroczyć – to po pierwsze. Po drugie, trzeba ją wzmacniać i dalej udoskonalać, bo na tamtym etapie została szybko wybudowana i spełniła swoją rolę, ale każde działanie, które ma zapewnić jej lepszą funkcjonalność, jest na pewno pożądane i to trzeba robić.

Nie wiem tego, ale skoro powiedzieli tak eksperci, to przyjmujemy, że eksperci z Politechniki Śląskiej mają rację, ale już kiedyś o tym rozmawialiśmy – dalej mam wątpliwości, jak to będzie działało. Czy to wzmocnienie bariery fizycznej poprzez dospawanie tych poprzeczek wzdłuż granicy, żeby nie można było rozchyłać tych prętów lewarkami, czy ono przyniesie dobre skutki? Dla odmiany stworzy drabinkę dla tych, którzy będą chcieli nielegalnie przekraczać granicę. Niektórzy przynoszą dzisiaj drabinki i próbują przechodzić przez to ponad 5-metrowe ogrodzenie, nie tylko rozginając, nie tylko podkopując, ale również górami, to im to ułatwi. Mam taką wątpliwość i proszę ją ewentualnie rozważyć, bo potem będziemy obserwowali, jak to działa. Ale nie wiem też, w jaki inny sposób można byłoby to wzmocnić. To jest na pewno problem także tego typu. Zgłaszam tę wątpliwość zresztą nie pierwszy raz i nie jestem jedynym, który myśli o tym z taką wątpliwością.

Pani generał, proszę o przybliżenie tej zależności pomiędzy wieżami obserwacyjnymi. Czy postawienie tych kilku wież obserwacyjnych na granicy nie lądowej, tylko rzecznej, bagiennej, to nie jest za mało, czy to da wystarczający skutek? Jaki jest funkcjonalny związek właśnie tych wież obserwacyjnych z tą elektroniką, która ma być montowana na tym terenie tam, gdzie jeszcze jej nie ma, bo to długi odcinek – 186 km do 418 km całości granicy, to jest jednak pewna różnica, bo ponad połowa granicy nie jest objęta stałą barierą. Bariera nie została tam zbudowana, bo nie było to możliwe. Jaka jest zależność między jednym a drugim – między tą optoelektroniką na terenach bagienno-rzecznych i właśnie wieżami obserwacyjnymi?

Proszę jeszcze o podanie łącznych przewidywanych kosztów tych działań związanych ze wzmocnieniem bariery fizycznej i właśnie z tym dalszym montażem zabezpieczeń perymetrycznych i optoelektronicznych. Dziękuję bardzo.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Jeżeli chodzi o wieże obserwacyjne, to muszę podkreślić, że oddziały podlaski i nadbużański dysponują już wieżami obserwacyjnymi wybudowanymi w poprzednich latach. W tej chwili nie powiem o liczbie wież pozostających w dyspozycji podlaskiego oddziału, natomiast budujemy wieże tam, gdzie jeszcze ich nie ma. Oczywiście nie wszędzie jest uzasadnione budowanie wież, bo budowanie wieży w terenie zalesionym nie znajduje uzasadnienia.

Jaki jest związek? Taki, że systemy będą ze sobą zintegrowane. To oznacza, że funkcjonariusze pełniący swoją służbę w centrum nadzoru, czyli obserwujący i monitorujący obraz z tych kamer umieszczonych tuż przy linii granicy państwowej oprócz tego będą mieli zobrazowanie z kamer umiejscowionych w odległości kilku, kilkunastu kilometrów na wieżach obserwacyjnych. Będą mieli zobrazowanie zarówno z kamer przy granicy, jak i z kamer umiejscowionych na wieżach obserwacyjnych troszeczkę w głąb naszego kraju.

Dotyczy to również funkcjonariuszy, którzy pełnią służbę na placówkach, bo dotychczas zobrazowanie z wież obserwacyjnych jest transmitowane placówek Straży Granicznej i tam funkcjonariusze pełniący służbę obserwują teren przygraniczny za pomocą zobrazowania z wież obserwacyjnych. Natomiast integracja spowoduje, że operatorzy również z centrum nadzoru, które mieści się w Białymstoku, będą mieli też zobrazowanie z kamer umiejscowionych na wieżach.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Placówki też będą miały ten obraz?

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Tak.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Chodzi o szybkość reakcji.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Tak, dokładnie.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Jeszcze łączny koszt.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Te dwie dodatkowe umowy na wdrażane w tej chwili rozwiązania zostały podpisane na łączną kwotę 242 mln. Jeżeli uwzględnimy w kosztach modernizacji budowę drogi, budowę wież, to szacujemy, że to przedsięwzięcie wyniesie nas łącznie ok. 750 mln zł. Decydująca kwota kosztów dotyczy utwardzenia drogi.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo.

Może jeszcze jedno pytanie dotyczące kosztów wykorzystywania dronów i śmigłowców Straży Granicznej w obserwacji granicy i zagrożeń z tym związanych. Jak to wygląda?

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Panie ministrze, oczywiście używamy to i jest to podstawowe narzędzie techniczne do obserwacji i ochrony granicy państwowej...

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Chodzi tylko o to, czy wystarcza tego sprzętu. To, że używacie, to ja wiem.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Panie ministrze, cały czas sukcesywnie kupujemy zarówno z ustawy modernizacyjnej, jak i ze środków z Unii Europejskiej, jak i w bieżącym roku z funduszu pomocowego. To są zarówno większe statki bezzałogowe typu FlyEye, jak i te mniejsze wirnikowce. Mamy ich kilkadziesiąt na stanie. Sukcesywnie wykorzystujemy je w codziennej służbie. Cały czas sukcesywnie dokonujemy zakupu kolejnych sztuk.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo. Jeszcze będziemy mieli okazję o tym rozmawiać, bo w tym przyjętym planie pracy są te tematy na jeszcze przyszłe posiedzenia.

Pani generał, czy w pani ocenie siły i środki osobowe są wystarczające, jeżeli chodzi o wszystkie służby podległe ministrowi spraw wewnętrznych i wojsko? Czy byłoby jeszcze jakieś zapotrzebowanie, czy postulaty na etapie obecnych zagrożeń, bo oczywiście wiemy, że to się zmienia...

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Oczywiście posiadamy ograniczony potencjał kadrowy, bo nie możemy zapominać o naszych zadaniach realizowanych na terytorium kraju. Stąd to wsparcie wojska, wsparcie Policji i innych służb jest nieocenione i na ten moment niezbędne. Natomiast prowadzimy działania polegające na zwiększeniu naszej operacyjności na granicy polsko-białoruskiej. W tej chwili trwają prace nad utworzeniem w naszych strukturach

służby kontraktowej, której zadaniem będzie bezpośrednia ochrona granicy państwowej. To przedsięwzięcie jest w tej chwili na etapie projektu ustawy, na etapie legislacyjnym.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy pani dyrektor jeszcze chce coś dodać?

Dyrektor departamentu MSWiA Agata Furgała:

Nie.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Panie pośle, jeszcze pytanie? Proszę.

Poseł Arkadiusz Sikora (Lewica):

Nasunęło mi się na myśl jeszcze jedno pytanie. Czy mamy jakieś wsparcie ze strony innych krajów, jeśli chodzi o pomoc na granicy? Czy to się zadziało, czy to jest dopiero rozważane w perspektywie? To jest także wschodnia granica Unii Europejskiej.

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Dokładnie. Jest to jeszcze na etapie rozważań, ale decyzja jeszcze nie zapadła. Natomiast cały czas współpracujemy z agencją Frontex. Korzystamy z zobrazowania satelitarnego, które jest nam udostępniane przez agencję Frontex.

Poseł Arkadiusz Sikora (Lewica):

A fizycznie, jeżeli chodzi o żołnierzy, jakieś siły zbrojne, które mogłyby zasilić? Czy my mamy taką potrzebę? Czy pani generał widzi dzisiaj taką potrzebę wzmocnienia tej naszej granicy takim europejskim wsparciem? Czy na ten moment mamy wystarczająco...

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Na ten moment nasze siły są wystarczające.

Poseł Arkadiusz Sikora (Lewica):

Dziękuję.

Zastępca dyrektora Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Kamil Kisiel:

Jeśli mogę dodać...

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Tak, proszę bardzo.

Zastępca dyrektora departamentu MSWiA Kamil Kisiel:

Panie przewodniczący, panie pośle, jeśli chodzi o europejskie wsparcie tych działań na granicy, to w tym momencie oczekujemy i mamy takie informacje, jeszcze w tej chwili nieoficjalne, więc pewnie nie mogę zbyt wiele zdradzić, ale na pewno będzie transza europejskich pieniędzy w ramach Funduszu Azylu Migracji i Integracji, w ramach instrumentu zintegrowanego zarządzania granicą i wiz. To są takie dwa instrumenty, które służą do wsparcia właśnie tych działań związanych z migracją państw członkowskich i z ochroną granicy. W ramach środków, które są w zarządzie Komisji Europejskiej, to będą takie środki dostępne dla tych państw, które zmagają się właśnie z instrumentacją migracji. Te środki, ta pula do podziału wiemy, że może wynieść ok. 150 mln euro, natomiast w tym momencie to są takie bardzo wstępne informacje. Na pewno będziemy w stanie skorzystać ze znaczącej części tych środków.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję.

No właśnie, polskie siły wystarczą na razie na tym etapie i mamy nadzieję, że tak będzie zawsze, żeby ochronić polsko-białoruską granicę i granicę Unii Europejskiej. Natomiast oczekujemy wsparcia finansowego, to tak. Jeżeli chodzi o Frontex, to trzeba mieć świadomość, że Frontex nie dysponuje siłami fizycznymi, które mogłyby nam przesłać...

Posel Arkadiusz Sikora (Lewica):

Zdaję sobie z tego sprawę.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

To jest struktura, która w zasadzie nie ma takiej fizycznej możliwości. Jeśli wyobrażamy sobie, że Frontex przyśle nam oddziały na granicę, to powiedziałaby, że raczej jest to oczekiwanie iluzoryczne.

Czy pan pułkownik chce coś powiedzieć w tej sprawie? Pani generał albo pan pułkownik?

Dyrektor Biura Analityczno-Sytuacyjnego Komendy Głównej Straży Granicznej płk Przemysław Cybul:

Jeżeli mogę to tylko dodam, że Frontex przyjmujemy misje fronteksowe. Ci funkcjonariusze pełnią służbę najczęściej na przejściach granicznych. To są specjaliści od dokumentów czy też identyfikacji kradzionych samochodów. Na tym poziomie współpracujemy z Fronteksem.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

No tak, na takim poziomie, a nie na poziomie konkretnych sił.

Dyrektor biura Komendy Głównej Straży Granicznej płk Przemysław Cybul:

Od strony fizycznej na granicy raczej nie jest to możliwe.

Posel Arkadiusz Sikora (Lewica):

Chyba jeszcze nie jest potrzebne, ale pytanie, czy w razie potrzeby...

Zastępca komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. Wioleta Gorzkowska:

Na ten moment są ograniczenia prawne.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Panie pośle, Frontex nie ma takich możliwości. Oczywiście w ramach innych form współpracy z Unią Europejską, to tak, ale na razie dzięki Bogu tego nie potrzebujemy. Ale oczekujemy wsparcia finansowego, bo my jako przedmurze bezpieczeństwa Europy chronimy swój kraj, ale chronimy także Unię Europejską.

Dyrektor biura Komendy Głównej Straży Granicznej płk Przemysław Cybul:

Jeszcze można dodać, tak jak wspomniała tutaj pani generał, Frontex wspiera nas w działaniach powrotowych, czyli pomoc w wydalaniu cudzoziemców z terytorium Polski w postaci czarterów.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję.

Przechodzimy do sprawy „Tarczy Wschód”. Poproszę pana generała i panów oficerów o to, żeby przedstawić tę informację w skrótovej formie, żebyśmy mieli też pogląd w naszym gronie, a poprzez transmisję także i szerzej, jak wygląda ta sytuacja i plany związane z realizacją „Tarczy Wschód” oczywiście pod kątem militarnym, bo taka jest rola wojska. Proszę bardzo.

Zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. dyw. Dariusz Pluta:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, przedstawię informację Ministerstwa Obrony Narodowej dotyczącą wzmocnienia granicy polsko-białoruskiej w ramach programu „Tarcza Wschód”, którego zasadniczym celem jest wzmocnienie odporności wschodniej granicy Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przede wszystkim utworzenie kompleksowej regionalnej infrastruktury obronnej do przeciwdziałania zagrożeniom na granicy, a tym samym na wschodniej flance NATO i na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. Działania te mają skutecznie odstraszyć i zniechęcić potencjalnego przeciwnika do ataku na Polskę. Same prace związane z przygotowaniem i realizacją narodowego programu ochrony i odstraszenia „Tarcza Wschód” zainicjowano już kilkanaście tygodni przed jego ogłoszeniem opinii publicznej. Program ten obejmuje w szczególności przygotowanie terenu przygranicznego do obrony Rzeczypospolitej Polskiej, a główny wysiłek przypominę, że zostanie skierowany na wzmocnienie zdolności

przeciwzaskoczeniowej poprzez budowę systemu wykrywania, ostrzegania i śledzenia, budowę wysuniętych baz operacyjnych, organizację samych węzłów logistycznych oraz rozwinięcie infrastruktury dla systemów antydronowych; ograniczenie mobilności wojsk przeciwnika poprzez wykonanie rowów przeciwczołgowych, kamuflętów do wysadzania, studzienkowanie dróg oraz pogłębianie istniejących rowów melioracyjnych i adaptację naturalnych warunków terenowych.

W ramach samego programu również będą realizowane same przedsięwzięcia w zakresie zapewnienia mobilności wojsk własnych poprzez zgromadzenie konstrukcji mostowych, przygotowanie osi przepraw drogowych, umacnianie brzegów, wzmacnianie dróg dojazdowych oraz dostosowanie wybranych obiektów inżynierskich do znacznych obciążeń, jeśli takie wystąpią.

Istotnym elementem programu jest zapewnienie bezpieczeństwa wojsk własnych oraz ochrona ludności cywilnej. W tym zakresie wykonane zostaną m.in. ukrycia dla żołnierzy i ludności cywilnej, ukrycia-bunkry na środki rażenia oraz magazyny-bunkry na środki bojowe.

Ze względu na istniejące realne zagrożenie należy skierować wysiłek na szybsze i mniej kosztowne rozwiązania krótkoterminowe, jak również na działania długookresowe, które będą wymagać koordynacji działań militarnych i niemilitarnych, zapewniających osiągnięcie pożądanego stanu docelowego, a także ewentualnego pozyskania na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości stosownie do potrzeb. Jednocześnie należy podkreślić, że realizacja programu będzie uwzględniać szereg innych konstytucyjnie uznawanych wartości, w tym szczególnie potrzebę ochrony środowiska naturalnego z zastrzeżeniem wykonania celów programu.

„Tarcza Wschód” to największy tego typu projekt realizowany od zakończenia II wojny światowej i zgodnie z uchwałą nr 58 „Narodowy program odstraszania i obrony. Tarcza Wschód” realizowany będzie w latach 2024–2028 ze środków budżetu państwa, ze środków pochodzących również ze źródeł zagranicznych, w tym budżetu Unii Europejskiej, jak i innych źródeł. Łączny limit wydatków na wykonanie programu aktualnie został oszacowany na kwotę 10 mld zł. Głównym wykonawcą programu jest minister obrony narodowej oraz pozostali ministrowie do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, aktywów państwowych, transportu, gospodarki wodnej, klimatu i środowiska, budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, gospodarki i rozwoju regionalnego, wojewodów: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, warmińsko-mazurskiego, prezesa Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych. W celu samej koordynacji realizacji programu zostanie powołany międzyresortowy zespół sterujący oraz zespół ekspertów wojskowych do wykonania programu.

Zadaniem zespołu sterującego będzie: bieżąca analiza zadań związanych z wykonaniem programu, zapewnienie współpracy zaangażowanych podmiotów w zakresie realizacji zadań związanych z programem, monitorowanie działań organów administracji państwowej w tym obszarze oraz wypracowanie propozycji działań w zakresie realizacji i finansowania tego programu. Z kolei nasz resortowy zespół ekspertów będzie realizował wsparcie merytoryczne, eksperckie zespołu sterującego, przedstawi rekomendacje dotyczące rozbudowy samego pasa przygranicznego, będzie koordynował terminowość realizacji zadań oraz prowadził analizy dotyczące zaangażowania i zacieśnienia współpracy międzyresortowej.

Szanowni państwo, z dniem 1 sierpnia bieżącego roku realizowane na ścianie wschodniej przez siły zbrojne operacje „Gryf” oraz wysunięta obecność szkoleniowa „Ryngraf” zostaną przeformowane w jedną operację „Bezpieczne Podlasie” w celu ujednolicenia procesu dowodzenia oraz konsolidacji wysiłku w ramach wsparcia Straży Granicznej oraz utrzymywania zdolności przeciwzaskoczeniowych, jak również do zapewnienia i wspierania sił wydzielanych do infrastruktury w ramach programu. Do realizacji zadań wydzielone zostaną siły i środki dowództwa generalnego rodzajów sił zbrojnych w kolejności: 18 Dywizji, 16 Dywizji i 12 Dywizji oraz siły Żandarmerii Wojskowej, które rotowane będą co 6 miesięcy. W operację „Bezpieczne Podlasie” zaangażowanych będzie ok. 17 tys. żołnierzy, w tym w miejscach bezpośredniego zagrożenia do 8 tys., a pozostali będą utrzymywali 48-godzinną gotowość do przerzutu i działania już w pasie przygra-

nicznym. Od 2028 r. odpowiedzialność za elementy infrastruktury „Tarczy Wschód” przejmie tworzony w strukturach WOT, Komponent Obrony Pogranicza, który stanie się operatorem „Tarczy Wschód”. Program przewiduje pogłębioną analizę terenu, w tym prowadzenie szczegółowych rekonesansów w celu wytypowania miejsc, w których instalowane będą poszczególne elementy programu.

Ponadto aktualnie rozpoczęte zostały procedury w zakresie pozyskania specjalistycznego sprzętu wojskowego, który będzie wykorzystany przy instalowaniu infrastruktury obronnej m.in. Ultimate Building Machine przeznaczony do wykonywania obiektów fortyfikacyjnych. Trzykrotnie zostanie zwiększony potencjał batalionu remontu lotnisk w Jarocinie poprzez przeformowanie go w brygadę drogowo-lotniskową. Aktualnie uruchomiona została procedura pilnej potrzeby operacyjnej w zakresie pozyskania 150 egzemplarzy pojazdów opancerzonych do poprawy mobilności i manewrowości żołnierzy wspierających działania Straży Granicznej.

W ramach finansowania programu „Tarcza Wschód” już w pierwszym kwartale przyszłego roku zamierzamy wydatkować na ten cel kwotę ok. 500 mln zł na zakupy materiałów inżynierskich i fortyfikacyjnych.

Szanowni państwo, cykliczne raporty z realizacji programu będą przedstawiane w systemie kwartalnym.

Dziękuję. To tyle w ramach tej syntetycznej informacji Ministerstwa Obrony Narodowej. Jeśli macie państwo pytania w tym zakresie, to jesteśmy do dyspozycji.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo, panie generale.

Czy któryś z panów jeszcze chciałby coś dodać? Na tym etapie nie?

Otwieram dyskusję, proszę bardzo. Czy są pytania do szefa Sztabu Generalnego, który reprezentuje ministra obrony narodowej i do naszych gości – pana generała, pana pułkownika?

To ja chciałbym zapytać tak w kontekście naszej dyskusji, która odbyła się na posiedzeniu Komisji Obrony Narodowej. Tam w tym przekazie nie do końca było jasne, bo ten przekaz merytoryczny mieszał się z różnymi politycznymi dyskusjami. Które elementy „Tarczy Wschód” są czymś nowym, wyodrębnionym i dedykowanym właśnie w ramach tego projektu do realizacji, a w jakich zakresach one są elementami prowadzonej dotąd, realizowanej polityki obronnej państwa i modernizacji sił zbrojnych? Jak się patrzy na środki finansowe, bo tam padała kwota nie tylko 10 mld, ale i nawet 40 mld, to w tym kontekście warto sobie uzmysłowić, które elementy są naprawdę nowymi elementami w ramach „Tarczy Wschód”, a które są częścią realizowanej polityki obronnej państwa. To by było jedno pytanie do pana generała. Potem miałbym jeszcze jedno pytanie do pana gen. Jacka Sankowskiego w kontekście dyskusji na Komisji Obrony Narodowej, ale to za chwilę. Bardzo proszę.

Zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. dyw. Dariusz Pluta:

Panie przewodniczący, tak jak wspomniałem, tym nowym elementem jest tworzenie operacji „Bezpieczne Podlasie”. To jest typowo podjęta decyzja ukierunkowana na wsparcie i na lepszą koordynację tych działań. Operacja „Gryf” była stricte wsparciem Straży Granicznej, natomiast operacja „Ryngraf” była i do 1 sierpnia jest operacją szkoleniową sił zbrojnych. Tworzymy operację „Bezpieczne Podlasie”, która to skoordynuje z takim podziałem sił i środków, o których mówiłem. To jest stricte dedykowane temu, żeby sprawniej realizować to zadanie.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Czy mógłby pan generał powiedzieć jeszcze parę słów o harmonogramie wzmacniania i rozbudowy nowo utworzonych bądź odtworzonych na tym terenie jednostek wojskowych, które wymagają rozwoju kadrowego, doposażenia sprzętu, uzbrojenie?

Jeszcze chciałbym zapytać, czy jest prawdziwa taka informacja, bo niedawno powiedziałem ją podczas wykonywania mandatu poselskiego, że są takie jednostki wojskowe, w których nie są przyjmowani żołnierze do funkcji żołnierzy zawodowych, oczywiście ci, którzy mają uprawnienia, choćby po szkoleniach w ramach zasadniczej dobrowolnej służby wojskowej, bo nie ma na to środków. W niektórych miejscach zostały wstrzy-

mane przyjęcia. Czy to w ogóle jest informacja, która dotarła do pana generała? Czy ona wymaga weryfikacji, sprawdzenia, bo być może jest nieprawdziwa? Prosiłbym o odpowiedź albo sprawdzenie tego.

Zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. dyw. Dariusz Pluta:

Na kierunku wzmocnienia granicy funkcjonują, realizują zadania 18 Dywizja, 16 Dywizja, które są w trakcie rozwijania. One są formowane zgodnie z harmonogramem i osiągały kolejne zdolności. Poprzez narastanie są zatrudniani kolejni żołnierze. Środki na ten cel są zabezpieczone.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

To proszę o sprawdzenie tej informacji, bo być może gdzieś jest to lokalnym problemem w konkretnym miejscu, być może, z jakichś innych przyczyn, może nie jest to możliwe z uwagi na wcześniej zaplanowane wyniki. Gdyby to była prawdziwa informacja, to byłbym tym bardzo zaniepokojony z tego względu, że jeżeli mamy realizować założenia ustawy o obronie ojczyzny czy rozbudowywać kadrowo polskie siły zbrojne, a jesteśmy jeszcze daleko od tego założonego limitu, to jeżeli uprawnieni kandydaci chcą przystąpić do zawodowej służby wojskowej, to w ramach przyjętych harmonogramów należałoby im to ze wszelkich miar ułatwiać.

Zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. dyw. Dariusz Pluta:

Realizujemy przyjęty pakiet wzmocnienia jako wykonanie ustawy – stopniowe zwiększenie liczebności sił zbrojnych w oparciu o limity, które są przydzielone na dane lata, na rok 2024 i kolejne lata. Ten proces jest realizowany i na ten cel zabezpieczane są środki finansowe w budżecie każdego roku.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dobrze. Rozumiem, że mamy przyjęte takie zapewnienie, że na dzisiaj nie ma takiej sytuacji według wiedzy pana generała, żeby w ramach limitów wstrzymano przyjęcia z powodów finansowych? Spowalniano je, może tak.

Zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. dyw. Dariusz Pluta:

Realizujemy w oparciu o przyjęte limity i wydzielone na te cele środki finansowe.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo.

Panie generale – zwracam się do pana Jacka Sankowskiego, dyrektora Departamentu Infrastruktury Ministerstwa Obrony Narodowej – czy miał już pan czas na zapoznanie się z tymi dwoma postulatami, które zostały sformułowane na Komisji Obrony Narodowej? Jeden został sformułowany przeze mnie, dotyczący drogi ekspresowej i uznaniu jej za drogę o znaczeniu militarnym – Białystok–Augustów–Suwałki – przejście graniczne z Litwą w Budzisku jako najkrótszej drogi prowadzącej do krajów bałtyckich jako krajów NATO i Unii Europejskiej. Drugi postulat był sformułowany na tym posiedzeniu przez pana posła Arkadiusza Czartoryskiego odnośnie do trzeciej szprychy w planowanej pierwotnie koncepcji budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego, czyli drogi kolejowej z Mazur przez Łomżę do przyszłego lotniska.

Wydaje mi się, że warto rozważyć te dwie kwestie, bo niezależnie, kto odpowiada za realizację tych inwestycji, to one w sposób oczywisty mogą mieć znaczenie militarne i obronne. Wiemy doskonale i chyba nie trzeba tego nikomu tłumaczyć, zresztą o tym mówił pan generał, zastępca szefa Sztabu Generalnego, że infrastruktura drogowa, lotnicza, kolejowa ma ogromne znaczenie dla potencjału obronnego i skuteczności odstraszania, które chcemy realizować w ramach polityki państwa polskiego i w ogóle dla polityki obronnej rozumianej także w tym wymiarze całościowym i tradycyjnym.

Bardzo proszę, panie generale.

Dyrektor Departamentu Infrastruktury Ministerstwa Obrony Narodowej gen. bryg. Jacek Sankowski:

Dziękuję, panie przewodniczący. Panie generale, jeżeli pan pozwoli, to odpowiem na pytanie, bo było ono imienne. W związku z powyższym pozwoliłem sobie zapoznać się z tematyką. Tematyka transportu strategicznego jest jednym z ważniejszych elementów. Jeżeli

chodzi o drogę Białystok–Suwałki, jest to rzeczywiście droga o znaczeniu strategicznym. Podlega i będzie ona podlegała analizie. Będzie wpisana do zarządzania nr Z2, które wprowadzi minister infrastruktury. Taki wniosek złożył minister obrony narodowej. Powinno być to wpisane.

Jeżeli chodzi o tę trzecią szprychę, to jestem w trakcie uzgadniania z ministrem infrastruktury szczegółów tego, jak mają przebiegać drogi kolejowe. Jest to program ministra infrastruktury. Dokładnie miesiąc temu odbyło się spotkanie w moim gabinecie, gdzie poprosiliśmy nie tylko o tę drogę kolejową, bo zgodnie z poleceniem szefa Sztabu Generalnego transport kolejowy jest transportem strategicznym i w przypadku działań, oby niekinetycznych, to on w dużej mierze będzie decydował o powodzeniu operacji. To nie tylko jest ta droga kolejowa, pan minister jako lokalny patriota dobrze wie, o jakich drogach mówimy – Łomża, Czerwony Bór, Siemiatycze, Grajewo to są po kolei nasze rejony akurat, jeżeli mówimy o Podlasiu, również Suwałki, jako element takiego hubu logistycznego, przejścia na państwa bałtyckie. Jest to szeroko analizowane i będzie przygotowane wystąpienie, abyśmy skoordynowali te działania m.in. właśnie w ramach „Tarczy Wschód”. Infrastruktura, która była realizowana, która będzie realizowana przez inne ministerstwa, stanowi integralną całość. Tak jak powiedział pan generał, projekty są realizowane, np. zabagnianie terenów Podlasia, które będzie stanowiło bardzo ważny element „Tarczy Wschód”. Wszystkie programy muszą złożyć się na ten program szeroko pojętego odstraszenia i antydostępności dla potencjalnego przeciwnika ze Wschodu. Bez współpracy z innymi ministerstwami będzie to program, który może mieć jakieś ewentualne wady. Tylko kiedy zintegrujemy to wszyscy razem, możemy mówić o skuteczności tegoż programu.

Jeżeli chodzi o odpowiedź, to, tak jak jest to przyjęte, odpowiemy pisemnie na pytania pana przewodniczącego i pana posła. Analizowałem, przedstawiam, ale oficjalne pismo również zostanie skierowane do pana przewodniczącego i do pana posła... przepraszam, zapomniałem nazwiska.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Czartoryskiego.

Dyrektor departamentu MON gen. bryg. Jacek Sankowski:

Nasza pani, która odpowiada za tę parlamentarną współpracę, przygotowuje pytanie i my skierujemy odpowiedź, żeby odpowiedzieć formalnie. Jestem do dyspozycji.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję, panie generale, za taką konkretną, rzeczową odpowiedź, za szybkość, przynajmniej wstępną analizę, ale widzę, że już z wnioskami w tej ważnej sprawie.

Upewnię się tylko co do tego zarządzenia Z-2. Rozumiem, że zarządzanie ministra obrony narodowej zostało już skierowane w sprawie drogi, tak?

Dyrektor departamentu MON gen. bryg. Jacek Sankowski:

Zostało skierowane, aczkolwiek zostało też cofnięte o uzupełnienie o inne drogi nie tylko z województwa podlaskiego. Dlatego do końca lipca zamierzamy przedstawić to formalnie, kompleksowo. Tam jest kilkanaście dróg, które należy jeszcze uwzględnić z uwagi na pomoc w realizacji zadań np. przez generalną dyrekcję budowy dróg. Geopolityka się zmienia. Uznanie niektórych dróg po analizie upraszcza np. tej drodze procedury uzyskiwania decyzji administracyjnych, np. środowiskowych.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

To jest właśnie bardzo ważny aspekt. Dziękuję za to.

Dziękuję też za określenie mnie jako osoby, która jest patriotą lokalnym. Myślę, że jestem w ogóle polskim patriotą...

Dyrektor departamentu MON gen. bryg. Jacek Sankowski:

Przepraszam pana.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Jako że reprezentuję okręg województwa podlaskiego jako poseł, to siłą rzeczy znam bardziej szczegółowo problemy tego terenu. Jeżeli zagrożone zostanie województwo podlaskie czy lubelskie, to i Polska będzie zagrożona, to oczywiste. Ale to tak na marginesie.

Panie generale, bardzo cieszę się z takiego spojrzenia, bo gdy niejednokrotnie rozmawiamy o bezpieczeństwie, to wszyscy drogowcy, którzy mają większe doświadczenie w tej dziedzinie, czy osoby związane z kolejnictwem, z lotnictwem, podkreślają wagę i znaczenie transportu, jeżeli chodzi o aspekty obronne, militarne. Cieszę się z tej odpowiedzi i dziękuję za nią.

Czy są jakieś inne głosy? Pan poseł? Bardzo proszę.

Poseł Arkadiusz Sikora (Lewica):

Nie wiem, czy to pytanie nie wykracza poza zakres dzisiejszego spotkania i tematyki, ale ostatnio minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski wspomniał chęci tworzenia tzw. legionu ukraińskiego. Czy coś państwu jest wiadomo na ten temat? Czy do tej pory zostały wykonane, jakieś działania w tym kierunku?

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Bardzo proszę.

Zastępca szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. dyw. Dariusz Pluta:

Rzeczywiście, temat wykracza poza temat dzisiejszego posiedzenia. Tak, prowadzone są analizy w zakresie szkolenia żołnierzy, pododdziałów ukraińskich na terenie naszego kraju. Wypracowywane są decyzje w tym zakresie.

Przewodniczący poseł Jarosław Zieliński (PiS):

Dziękuję.

Nie widzę więcej pytań i chęci do zabrania głosu. Chyba że jeszcze ktoś z państwa chciałby uzupełnić swoje informacje.

Myślę, że bardzo rzeczowo porozmawialiśmy o problemie i za to bardzo dziękuję przedstawicielom ministra spraw wewnętrznych i administracji, przedstawicielom ministra obrony narodowej, wszystkim państwu.

Zamykam posiedzenie podkomisji. Dziękuję jeszcze raz.